

Werkplan 2007-2009

Concept november 2006

Vereniging van Onderzoeksjournalisten

Samenvatting

Het VVOJ *Werkplan 2007-2009* is een meerjarenprogramma dat de Vereniging van Onderzoeksjournalisten (VVOJ) voorziet van een voortgezet profiel. Het programma bouwt verder op de activiteiten die zijn ingezet met het VVOJ *Werkplan 2004-2006* en is dus ook een aanvulling hierop.

De kerndoelen van de VVOJ sinds de oprichting in februari 2002 zijn kortweg: uitwisseling van kennis en ervaring, kennisoverdracht en lobbyen voor meer en betere onderzoeksjournalistiek. In dit werkplan worden deze kerndoelen verder omgezet in concrete activiteiten, allereerst voor de leden van de vereniging, maar ook voor het journalistieke werkveld in bredere zin. Lobbyen voor betere omstandigheden voor onderzoeksjournalistiek bijvoorbeeld doe je niet binnen eigen parochie, dat overstijgt de (groeierende maar nog altijd) kleine kring van VVOJ-leden.

Na de inleiding in hoofdstuk 1 worden in hoofdstuk 2 en 3 van dit werkplan de activiteiten beschreven die de uitwisseling van kennis en ervaring tussen journalisten onderling helpen stimuleren.

In hoofdstuk 2 staan activiteiten binnen de lage landen zelf centraal. Het gaat om de jaarlijkse Nederlands-Vlaamse conferentie onderzoeksjournalistiek, de VVOJ-cafés, werkgroepen naar vakgebied en de uitreiking van een prijs voor excellente onderzoeksprojecten.

Hoofdstuk 3 bevat activiteiten die bedoeld zijn om de uitwisseling van kennis en ervaring tussen enerzijds Nederlandse en Vlaamse journalisten en anderzijds journalisten uit het buitenland te stimuleren: de werkgroep internationalisering, het Global Investigative Journalism Network en het netwerk Computer Assisted Reporting (CAR).

In hoofdstuk 4 worden de activiteiten beschreven die vooral zijn bedoeld om kennis over methoden en technieken van onderzoek over te dragen. Plannen voor scholing en training, publicaties, en de toekomst van de website als kenniscentrum komen aan bod.

Hoofdstuk 5 gaat over de plannen om onderzoeksjournalistiek te promoten en om te lobbyen voor betere omstandigheden voor onderzoeksjournalistiek.

De hoofdstukken 6, 7 en 8 beschrijven hoe we lopende en nieuwe activiteiten willen organiseren, met wie, en wat de kosten zijn. Sinds het voorjaar van 2005 heeft de vrijwilligersorganisatie die de VVOJ is, dankzij een structurele bijdrage van onze premium-sponsor Stichting Democratie en Media de beschikking over een stafmedewerker in deeltijd. Willen we in de toekomst onze activiteiten verder blijven ontwikkelen in de richting die de leden van ons vragen, dan ontstaat de noodzaak voor het uitbreiden van deze professionele ondersteuning.

In dit werkplan zullen we deze behoefte onderbouwen, en willen we mogelijke sponsors en subsidiegevers een heldere blik geven op de wijze waarop structurele ondersteuning van de VVOJ kan bijdragen aan kwalitatief goede journalistiek in Nederland en Vlaanderen.

1 Inleiding

De Vereniging van Onderzoeksjournalisten slaagt er steeds beter in dat te worden wat de oprichters in 2002 voor ogen stond: een brede vereniging voor alle journalisten die diepgravende journalistiek bedrijven of belangrijk vinden, geen club van luxepaarden (als die er in het snel veranderende journalistieke landschap überhaupt nog zijn). Daartoe hanteert de VVOJ een ruime definitie van onderzoeksjournalistiek.

Onderzoeksjournalistiek is kritische en diepgravende journalistiek. Kritisch wil zeggen dat de journalist niet slechts 'nieuws' doorgeeft dat er al was, maar nieuws maakt dat er zonder ingrijpen van de journalist niet zou zijn geweest. Diepgravend wil zeggen dat substantiële eigen journalistieke inspanning is verricht, in kwantitatieve zin, in kwalitatieve zin, of in een combinatie daarvan.

Met deze definitie als basis onderscheidt de VVOJ drie soorten onderzoeksjournalistiek, die overigens kunnen overlappen:

- Schandalen blootleggen. Gericht op het opsporen van overtredingen van wetten, regels of fatsoensnormen, door organisaties of personen.
- Toetsing van beleid of functioneren van overheid, bedrijven en andere organisaties.
- Signaleren van sociale, economische, politieke en culturele trends. Gericht op het opsporen van veranderingen in de samenleving.

Ruim 420 journalisten uit Nederland en Vlaanderen voelen zich dusdanig aangesproken door en betrokken bij deze vormen van journalistiek dat zij zich middels een lidmaatschap aan de VVOJ verbonden hebben. In het door de VVOJ bij oprichting geïnitieerde onderzoek naar de staat van onderzoeksjournalistiek in de lage landen, *Onderzoeksjournalistiek in Nederland en Vlaanderen* (2002), bleek er een scala aan knelpunten te zijn waarmee journalisten kampen die diepgravende en kritische journalistiek willen bedrijven. Met deze uitkomsten in het achterhoofd ontwierp de VVOJ destijds haar drie speerpunten: uitwisseling van kennis en ervaring, kennisoverdracht, en lobbyen voor meer en betere onderzoeksjournalistiek.

Sinds de oprichting van de VVOJ in 2002 en het vaststellen van het vorige werkplan in november 2003 hebben ontwikkelingen in en buiten de (onderzoeks)journalistiek uiteraard niet stil gestaan. Dit vertaalt zich in de wijze waarop de VVOJ de komende jaren aanwezig wil zijn voor haar leden én als speler binnen het gehele journalistieke werkveld.

Kritische, diepgravende journalistiek wordt steeds minder vanzelfsprekend binnen het medialandschap. Redacties krimpen in, winstmarges moeten omhoog.

Scholingsmogelijkheden en -budgetten moeten steeds meer bevochten worden.

Mediaorganisaties doen zelf minder onderzoek, tegelijkertijd is de positie van freelance journalisten die nog wel dat (langdurig) onderzoek verrichten precairder dan voorheen.

Daar staat tegenover dat er een groeiende roep is naar specifieke journalistieke trainingen (zij het dat de baas liever niet heeft dat de werknemer daar de deur voor uitgaat, vandaar de toename van de roep om in-company trainingen).

Het nu voorliggende *Werkplan 2007-2009* wil een concrete vertaling zijn van de mogelijkheden die de VVOJ ziet om in deze tijd onderzoeksjournalistiek in Nederland en Vlaanderen te bevorderen. Nu een aantal doelen van het *Werkplan 2004-2006* is bereikt, bijvoorbeeld het organiseren van de succesvolle Global Investigative Journalism Conference 2005, richt de blik zich verder. Voorbij inmiddels 'geheide hits' als de jaarlijkse Conferentie

Onderzoeksjournalistiek, het Jaarboek Onderzoeksjournalistiek en de uitreiking van de VVOJ Prijs voor Onderzoeksjournalistiek, die alle uiteraard deel zullen blijven uitmaken van dat wat de vereniging biedt. De vereniging zal zich in de komende jaren richten op het neerzetten van de VVOJ-website als HET kenniscentrum voor onderzoeksjournalisten, het verbreden van de incidenteel gegeven VVOJ-cursussen tot een netwerk van trainingen binnen en buiten mediaorganisaties, en de vereniging zal actief stelling nemen in aangelegenheden die de onderzoeksjournalistiek betreffen.

De eerste contouren van het kenniscentrum zijn met de lancering van de nieuwe website in juli 2006 zichtbaar geworden. Het verder uitbouwen van de site is, net als het intensiveren van trainingen en cursussen, mede afhankelijk van de financiële armslag die de VVOJ in de komende jaren heeft. Door het aantrekken van structurele sponsors, het terugsluizen van middels trainingen verworven inkomsten en het waar nodig inzetten van het door prudent financieel beleid inmiddels verkregen (kleine) eigen vermogen van de vereniging wil de VVOJ haar doelstellingen bevorderen. En zo met een optimistische blik in 2007 haar eerste lustrum vieren.

Margo Smit
Voorzitter VVOJ

2 Uitwisseling kennis en ervaring: Nederland en Vlaanderen

In de vier jaar dat de VVOJ bestaat, is de uitwisseling van kennis en ervaringen tussen journalisten uit de lage landen van de grond gekomen. Nederlanders en Vlamingen leren van elkaar, binnen de landsgrenzen en daaroverheen. Hier en daar vindt zelfs een eerste vorm van samenwerking plaats. Instrumenteel in het stimuleren van kennis- en ervaringuitwisseling is de jaarlijkse Nederlands-Vlaamse Conferentie Onderzoeksjournalistiek, waaraan ieder jaar weer ruim tweehonderd journalisten deelnemen. In korte tijd is deze tweedaagse bijeenkomst een begrip geworden.

Ook in de komende drie jaar zal deze conferentie HET evenement zijn waar VVOJ-leden elkaar kunnen ontmoeten, netwerken, leren en filosoferen over hun vak. Het is tevens het moment waarop vakgenoten elkaar eren door de uitreiking van de VVOJ Prijs voor Onderzoeksjournalistiek. Gedurende het jaar vinden kleinere bijeenkomsten plaats, de zogenoemde VVOJ-café's. Ook faciliteert de VVOJ bijeenkomsten van werkgroepen die naar vakgebied of thema zijn samengesteld.

2.1 *Nederlands-Vlaamse Conferentie Onderzoeksjournalistiek*

De Nederlands-Vlaamse Conferentie Onderzoeksjournalistiek werkt volgens het principe 'voor en door' journalisten. Dat betekent dat workshops, trainingen en discussies (met een enkele uitzondering) door journalisten worden geleid en dat de conferentie alleen toegankelijk is voor leden van de VVOJ en genodigden. We kiezen steeds voor een brede aanpak van de conferentie (qua onderwerpen, niveau, media en soorten journalistiek onderzoek). Maar altijd geldt: we focussen op het uitwisselen van methoden en technieken. (Computer)trainingen zijn daarom een wezenlijk, nog steeds groeiend onderdeel van het programma.

De conferentie is er op de eerste plaats voor leden van de VVOJ: journalisten die kritische en diepgravende journalistiek belangrijk vinden. We willen dat VVOJ-leden in alle soorten en maten, met veel of weinig tijd voor onderzoeksjournalistiek, van diverse mediatypen, er iets van hun gading kunnen vinden.

2.2 *VVOJ-café*

Een VVOJ-café is een bijeenkomst met (een) spreker(s), daarna discussie, met afsluitend een borrel. De inhoud kan variëren van een pure discussiebijeenkomst tot een lezing of workshop, maar heeft altijd betrekking op onderzoeksjournalistiek, volgens de ruime VVOJ-definitie. Inhoudelijk kunnen de cafés aanhaken bij de actualiteit, maar dat hoeft geen voorwaarde te zijn.

De VVOJ-café's worden in wisselende plaatsen gehouden, en op wisselende tijdstippen, om zoveel mogelijk leden gelegenheid te bieden de bijeenkomsten te bezoeken. De cafébijeenkomsten zijn alleen toegankelijk voor leden, maar elk VVOJ-lid mag een introducé meenemen, mits dit een journalist is. Jaarlijks streven we in Nederland naar vier, in Vlaanderen naar twee bijeenkomsten.

2.3 Werkgroepen naar vakgebied

Onderzoeksmethoden en -technieken zijn niet per definitie binnen elk journalistiek aandachtsgebied gelijk. Zo vergt het lezen van jaarverslagen van bedrijven andere kennis dan die van niet-commerciële instellingen, kunnen vindplaatsen van data verschillen enzovoort. Daarom wil het VVOJ-bestuur leden die werkgroepen willen vormen rondom specifieke inhoudelijke thema's ondersteunen. Dit door faciliteiten te bieden op de website, ruimte te maken in nieuwsbrieven en te helpen bij het organiseren van scholing of andersoortige bijeenkomsten. Het bestuur richt zelf niet actief werkgroepen op, het initiatief moet komen van de leden.

De werkgroep 'Freelancers' die sinds 2004 operationeel is, is een voorbeeld van hoe leden met specifieke interesses en/of werkomstandigheden elkaar vinden onder de vlag van de VVOJ.

2.4 VVOJ Prijs voor Onderzoeksjournalistiek

Sinds 2004 reikt de VVOJ jaarlijks prijzen uit voor excellente onderzoeksprojecten, met de bedoeling het beste in de Nederlandse en Vlaamse onderzoeksjournalistiek, in welke vorm die ook wordt gepubliceerd, te erkennen en te eren. De prijs wordt uitgereikt onder auspiciën van de VVOJ, maar wordt toegekend door een onafhankelijke jury van journalisten. Het complete prijsreglement is terug te vinden op de VVOJ-website.

Er is een VVOJ Prijs voor de geschreven pers, een prijs voor audiovisuele media en een aanmoedigingsprijs voor journalisten die minder dan drie jaar ervaring hebben in de professionele beoefening van hun vak. De prijzen bestaan uit een geldbedrag van ieder € 1500, een oorkonde en een object, de glazen loep. De aanmoedigingsprijs bestaat uit een bedrag van € 750 en een oorkonde.

3 Uitwisseling kennis en ervaring: internationaal

Niet alleen op kleine schaal, tussen Nederland en Vlaanderen, maar ook op breder terrein zoekt de VVOJ naar samenwerking tussen journalisten uit verschillende landen. Met het organiseren van de Global Investigative Journalism Conference in september 2005 in Amsterdam, gaf de VVOJ honderden Nederlandse en Vlaamse journalisten gedurende vier dagen de gelegenheid hun buitenlandse netwerk in een klap te verveelvoudigen. Een unieke kans om onderzoek naar de vele internationale aspecten van nationaal nieuws te intensiveren. Het resultaat van de conferentie, 467 journalisten uit 52 landen bij elkaar voor 30 workshops en 33 computertrainingen, was de twee jaar van organiseren meer dan waard. Tientallen VVOJ vrijwilligers zorgden voor een vlekkeloze conferentie.

Logischerwijs zullen de VVOJ-activiteiten op internationaal vlak in de komende jaren ruim in de schaduw staan van het jaar 2005: je organiseert niet ieder jaar een Global Conference. Het is nu vooral aan de leden zelf om hun internationale netwerk verder te verbreden, al zal de vereniging daar waar mogelijk hulp bij bieden.

3.1 Werkgroep internationalisering

De werkgroep internationalisering heeft als belangrijkste taak de vorming van een internationaal netwerk van journalisten die over de grens van hun eigen land onderzoek willen doen. Deze werkgroep heeft tijdens de organisatie van de Global Conference een slapend bestaan geleid. In de komende tijd zal de werkgroep indien nodig haar taak opnieuw op zich nemen. Vooralsnog richt ze zich vooral op het bij elkaar brengen van Nederlandse en Vlaamse onderzoeksjournalisten. Het actueel houden van een internationale database op de vernieuwde VVOJ-website, op basis van het tijdens de Global Conference gepubliceerde boek *Investigative Journalism in Europe*, kan een andere taak van de werkgroep gaan vormen.

3.2 Global Investigative Journalism Network

In mei 2003 is door ruim dertig organisaties voor onderzoeksjournalistiek, waaronder de VVOJ, het Global Investigative Journalism Network gevormd (zie voor een uitgebreide lijst het *Werkplan 2004-2006*). Alleen onafhankelijke, non-profit organisaties kunnen lid worden. Deze organisaties hebben tot doel journalisten te stimuleren kennis en ervaring uit te wisselen op het gebied van onderzoeksmethoden en –technieken.

Het netwerk neemt geen politiek, religieus of ideologisch standpunt in. Het netwerk doet geen onderzoek. Het Amerikaanse IRE en Deense DICAR verzorgen de administratieve ondersteuning van het netwerk. Tot nu toe leeft het netwerk vooral middels een discussielijst.

Het netwerk heeft een adviserende en ondersteunende rol bij de organisatie van de Global Investigative Journalism Conferences, maar stelt zich weinig actief op. De VVOJ is zelf als adviseur actief betrokken bij de organisatie van de vierde Global Investigative Journalism Conference 2007 in Toronto, Canada. Opedane kennis en ervaring dienen immers ook op het vlak van het organiseren van conferenties doorgegeven te worden!

3.3 *Network Computer Assisted Reporting*

De VVOJ neemt actief deel aan een Europees netwerk van CAR-trainers. Het netwerk is op 5 mei 2003 in Kopenhagen opgericht op de tweede Global Investigative Journalism Conference. Doel van het netwerk is de uitwisseling van CAR-lesmateriaal, van kennis over nieuwe ontwikkelingen in de informatietechnologie en de didactische opzet van trainingen. Het Deense CAR-instituut Dicar heeft een website opgericht waar de aangesloten CAR-trainers researchbronnen met elkaar delen. Via een mailinglijst wordt informatie over CAR-trainingen met elkaar uitgewisseld. Het Europese CAR-netwerk komt in principe jaarlijks bij elkaar.

4 Kennisoverdracht

Kennisoverdracht is de belangrijkste doelstelling van de VVOJ. Dat zal ook tot uitdrukking komen in een groot aantal open cursussen en in-company trainingen per jaar.

De cursussen en in-company trainingen worden tegen een concurrerend tarief aangeboden. Bovenop de kostprijs (voornamelijk docent en administratie) rekent de VVOJ een geringe opslag. Deze 'winst' vloeit in de kas van de VVOJ en wordt gereserveerd om de ontwikkeling van nieuwe cursussen en trainingen in de toekomst te kunnen bekostigen.

4.1 Scholing en training

4.1.1 Cursussen

Twee keer per jaar (in het voor- en najaar) wordt zowel in Nederland als in Vlaanderen een reeks cursussen aangeboden. Deze trainingen duren een dag en zijn zowel voor leden als niet-leden toegankelijk. Er wordt gewerkt met kleine groepen: maximaal 12 deelnemers. De docenten en trainers zijn (zeer) ervaren in het lesgeven en vaak leidend op hun vakgebied. In voorkomende gevallen worden ook docenten uit het buitenland aangetrokken. De cursussen variëren van specialistische workshops (o.a. gebruik van de Wet Openbaarheid van Bestuur, creatief denken, gebruik van archieven, statistiek, onderzoek presenteren op televisie, projectmanagement) tot algemene CAR-trainingen (o.a. zoeken op internet, werken met Excel, webscraping, toolbars, recordkeeping). De lessen bestaan uit een theoretisch gedeelte en een behoorlijke dosis praktische oefeningen. Het cursusaanbod wordt via de VVOJ-website, via de VVOJ-nieuwsbrieven en via advertenties in vakbladen bekendgemaakt.

4.1.2 In-company trainingen

Daarnaast verzorgt de VVOJ trainingen op de werkplek, zowel bij Nederlandse als Vlaamse media. De in-company trainingen worden in overleg met de opdrachtgever op maat gemaakt. Daartoe worden de wensen en behoeftes vooraf met de opdrachtgever besproken. Ook worden de oefeningen zoveel mogelijk afgestemd op de desbetreffende praktijk. De trainingen lopen uiteen van praktische computerlessen (b.v. zoeken op internet, Excel, databases en record keeping) tot processturende trainingen zoals Creatief Denken en Projectmanagement. De VVOJ staat garant voor de deskundigheid van de trainers en de kwaliteit van de inhoud. Uitgangspunten zijn de laatste inzichten en de nieuwste technieken zoals die binnen de VVOJ en haar Amerikaanse en Scandinavische zusterverenigingen worden ontwikkeld. De in-companytrainingen duren minimaal twee dagdelen. Het aanbod van in-companytrainingen wordt jaarlijks op de VVOJ-website en via brochures aan redacties bekendgemaakt.

4.2 Publicaties

De VVOJ heeft de afgelopen jaren diverse boeken uitgegeven, in papieren en digitale vorm. De boeken hebben een huisstijl, zodat ze herkenbaar zijn als VVOJ-publicaties. De vereniging heeft een eigen uitgeverscode, om gedrukte boeken te kunnen voorzien van een ISBN.

4.2.1 Rapporten

Rapportages van, door of in opdracht van de VVOJ uitgevoerd onderzoek naar aspecten van (onderzoeks)journalistiek. Tussen 2002 en 2005 zijn vier rapporten uitgebracht: *Onderzoeksjournalistiek in Nederland en Vlaanderen*, *Investigative Journalism in the US and Sweden*, *Lesmateriaal voor Computer Assisted Reporting* en *Investigative Journalism in Europe*. Momenteel lopen geen onderzoeken, maar indien de noodzaak of de wens zich aandient, kan de vereniging nieuwe rapporten initiëren.

4.2.2 Handboeken

Handboeken en leerboeken over (aspecten van) onderzoeksjournalistiek. In het Nederlands taalgebied bestaan nauwelijks journalistieke handboeken, zeker niet voor gevorderde journalisten. De VVOJ wil mogelijk in de toekomst in deze leemte voorzien. Lesmateriaal dat wordt ontwikkeld voor trainingen en cursussen die de VVOJ verzorgt, kan op den duur worden uitgebouwd tot zulke publicaties.

4.2.3 Jaarboek onderzoeksjournalistiek

Het Jaarboek Onderzoeksjournalistiek wordt uitgegeven sinds 2003, en is bedoeld om leden op de hoogte te houden van onderzoeksprojecten bij verschillende media, om inzicht te verschaffen in de manier waarop deze onderzoeken tot stand zijn gekomen en om discussie aan te zwengelen over de gebruikte methoden en technieken. Het jaarboek bevat voorbeelden van onderzoeksprojecten, voorzien van een naschrift door de makers waarin ze uitleggen hoe ze het project hebben aangepakt. De verschijningsdatum valt elk jaar samen met die van de Nederlands-Vlaamse conferentie onderzoeksjournalistiek.

4.3 Website

De VVOJ-website draagt bij aan uitwisseling van kennis en ervaring door een kenniscentrum te zijn op het gebied van onderzoeksjournalistiek, door ruimte te bieden voor discussie en door informatie te geven over VVOJ-leden zodat zij elkaar kunnen vinden en eventueel kunnen samenwerken. De site is zowel via een Nederlands als via een Belgisch webadres toegankelijk. Er is een besloten deel, alleen toegankelijk voor leden, en een open deel.

Sinds de zomer van 2006 is de VVOJ-website ingrijpend veranderd. En niet alleen qua vormgeving. In het besloten, alleen voor leden toegankelijke deel van de website bevindt zich het kenniscentrum. Hier zullen praktijkervaringen met onderzoeksthema's en onderzoekstechnieken worden ontsloten. In verschillende stappen zal hier een online gemeenschap ontstaan, waar journalisten hun kennis en ervaring delen.

Het kenniscentrum start najaar 2006 met het materiaal dat de afgelopen vier jaar is verzameld op conferenties en workshops van de VVOJ. Van veel voordrachten en bijeenkomsten zijn verslagen gemaakt, met een schat aan informatie. Daarnaast verzamelden we de afgelopen jaren voor het VVOJ-jaarboek succesverhalen en bijbehorende onderzoeksprotocollen. Dit materiaal is doorzoekbaar gemaakt op naam, thema, methode.

Het met het bestaande materiaal opzetten van het kenniscentrum is in opdracht van het bestuur door VVOJ-leden verzorgd, en door de vereniging betaald uit de eigen middelen. Voor het actueel houden en uitbreiden zal naar projectfinanciering gezocht worden. Voor het jaar 2007 is deze reeds gevonden bij onze premium-sponsor Stichting Democratie en Media.

Er zal een bescheiden redactie opgezet worden (12 werkuren per week, te verdelen over Nederland en Vlaanderen). Deze zal ‘gerekruteerd’ worden binnen de vereniging. De redactie moet zorgen dat het materiaal in het kenniscentrum wordt aangevuld en geactualiseerd. We denken daarbij aan een aantal kennisgebieden, waar nog grote gaten zitten, en waar we verwachten dat uitwisseling van informatie in een behoefte voorziet en direct resultaat geeft:

1. Kennis over de Wet Openbaarheid Bestuur (WOB)
2. Ontsluiten van Europese documenten
3. Een toolbox voor onderzoek
4. Een digitale bibliotheek van onderzoeksprojecten

VVOJ-leden zullen via nieuwsbrieven en op bijeenkomsten permanent geconsulteerd worden over invulling en functionaliteit van het kenniscentrum. Het centrum moet uiteindelijk uitgroeien tot een online gemeenschap, waarin journalisten zelf materiaal ter beschikking stellen, elkaars werk bediscussiëren, en elkaar helpen als er hulp wordt gevraagd. De online redactie moet dat als moderator in goede banen leiden. We willen mailinglists lanceren, die deze online verbondenheid moeten geven. Naast een algemene discussielijst over onderzoeksjournalistiek denken we aan thematische lijsten over de WOB, voor CAR, enzovoorts. De bijdragen in de mailinglists worden gearchiveerd en ontsloten op de site. Interessante threads worden samengevat in het kenniscentrum.

Met de uitbouw van het kenniscentrum krijgt onderzoeksjournalistiek een nieuwe impuls. Journalisten kunnen voortbouwen op de ervaringen van collega's, krijgen makkelijker toegang tot hulpmiddelen en kunnen zo effectiever hun werk doen. De verzamelde informatie moet ervoor zorgen dat de openbaarheid van informatie en de controlerende taak van de media wordt versterkt.

5 Promoten en lobbyen

5.1 Journalistieke managers

Voor succesvolle onderzoeksjournalistiek zijn hoofdredacties en chefs zeker zo belangrijk als de journalisten die het uitvoerende werk doen, zo bleek in 2002 uit het onderzoek *Onderzoeksjournalistiek in Nederland en Vlaanderen*. Immers, in tijden waarin redacties moeten inkrimpen, komt onderzoeksjournalistiek onder druk te staan. Of er op een redactie onderzoeksjournalistiek plaatsvindt en of er geld is voor scholing van journalisten is meer dan ooit een bewuste keuze van het management.

Tijdens de jaarlijkse Nederlands-Vlaamse Conferentie Onderzoeksjournalistiek wordt ook voor managers specifiek gezocht naar thema's en sprekers (veelal uit het buitenland) die hen nieuwe inzichten en handreikingen kunnen geven bij het bevorderen van kritische en diepgravende journalistiek.

In de toekomst zullen mogelijk speciale managers-seminars worden opgezet. Daartoe zal 'in het veld' gepeild worden of er behoefte is aan dergelijke bijeenkomsten, en zo ja, wat de beste invulling daarvan is.

5.2 Openbaarheid en toegankelijkheid van informatie

De VVOJ wil in praktisch en strategisch opzicht bijdragen aan de openbaarheid van bronnen en databases. Tijdens de ontwikkeling van het kenniscentrum zal specifiek gekeken worden naar de mogelijkheden die de VVOJ haar leden kan bieden bij het verkrijgen van grotere, dan wel goedkopere toegang tot informatie.

5.3 De VVOJ en andere (journalisten)organisaties

De VVOJ werkt gericht samen met andere organisaties om zo de doelstellingen van de vereniging verder te realiseren. In de eerste jaren van haar bestaan is de vereniging uitgegroeid tot een (h)erkend speler op het journalistieke veld. Zo werd de VVOJ verzocht als journalistieke organisatie toe te treden tot het bestuur van Internationaal Perscentrum Nieuwspoort in Den Haag, zijn VVOJ-(bestuurs)leden namens de vereniging sprekers en docenten op diverse (internationale) symposia en opleidingen, en wordt het 'verdienen' van de VVOJ-prijs voor Onderzoeksjournalistiek in het vak inmiddels als een blijk van kwaliteitsjournalistiek gezien. In de komende jaren zal de VVOJ waar mogelijk en wenselijk de samenwerking met derden intensiveren om zo kritische en diepgravende journalistiek te bevorderen.

6 Organisatie en administratie

Sinds voorjaar 2005 beschikt de VVOJ, dankzij een structurele bijdrage van premium sponsor Stichting Democratie en Media, over een stafmedewerker in deeltijd. Deze is gehuisvest op de Hogeschool Utrecht, afdeling journalistiek en communicatie. Voor 2007 is projectfinanciering gevonden voor het uitbreiden en actueel houden van het kenniscentrum op de VVOJ-website. Verder draait de VVOJ nog altijd geheel op vrijwilligers. In de komende tijd willen we, zeker gezien de ambities met de VVOJ-website, streven naar verdere structurele ondersteuning. Dit hoofdstuk wil inzicht geven hoe we welke activiteiten willen organiseren.

6.1 Organisatie van afzonderlijke activiteiten

6.1.1 Nederlands-Vlaamse Conferentie Onderzoeksjournalistiek

De inhoudelijke organisatie van de Nederlands-Vlaamse Conferentie Onderzoeksjournalistiek berust geheel bij VVOJ-leden. Voor de invulling van het programma zijn er twee werkgroepen met vrijwilligers: één voor de workshops en één voor de computertrainingen. Het bestuur zorgt voor de invulling van de plenaire gedeelten. De conferentie vindt steeds plaats in het najaar. De werving voor de werkgroepen begint in maart/april.

De praktische organisatie van de conferentie wordt indien nodig en mogelijk uitbesteed aan een bij de conferentie betrokken organisator. Het gaat dan om zaken als het kiezen van en overleg met de conferentielocatie, de coördinatie van de praktische gang van zaken tijdens de conferentie, het regelen van maaltijden, zorgen voor hotelarrangementen, conferentiemappen, badges enzovoort.

Het vinden van sponsors, het zoeken van een locatie, de administratie van de inschrijvingen, de werving van deelnemers en het regelen van apparatuur worden door bestuur en vrijwilligers van de vereniging gedaan, in nauwe samenwerking met de stafmedewerker.

6.1.2 VVOJ-café

De organisatie van het VVOJ-café ligt bij een kleine groep vrijwilligers en twee bestuursleden (een uit Vlaanderen, een uit Nederland). Cafés vinden zoveel mogelijk om de maand plaats. De werving van deelnemers en de administratie van de inschrijvingen verlopen via de website. De praktische organisatie, zoals het zoeken naar een geschikte locatie, het regelen van sprekers etc. wordt gedaan door de werkgroep.

6.1.3 Werkgroepen naar vakgebied

Het initiatief voor werkgroepen naar vakgebied ligt niet bij het bestuur, maar bij de leden. Het bestuur ondersteunt de werkgroepen door ruimte te bieden op de website en/of in de nieuwsbrieven voor leden. Mochten werkgroepen bijzondere activiteiten willen organiseren dan kan daarvoor een voorstel worden ingediend bij het bestuur, dat dan een klein budget ter beschikking kan stellen.

Voorbeeld is de Werkgroep Freelancers, die tijdens de Global Investigative Journalism Conference 2005 een borrel organiseerde waar freelancers uit verschillende landen kennis en ervaringen deelden.

6.1.4 VVOJ Prijs voor Onderzoeksjournalistiek

De verantwoordelijkheid voor de organisatie van de VVOJ Prijs voor Onderzoeksjournalistiek ligt bij het bestuur. Er is een kleine werkgroep met vrijwilligers die zich bezighoudt met de

werving van inzendingen en de begeleiding van de juryleden en die de uitreiking van de prijs organiseert. De jury wordt ondersteund door de stafmedewerker, die inzendingen vermenigvuldigt en rondstuurt enzovoort. De jury oordeelt onafhankelijk van het bestuur over de inzendingen op basis van een reglement.

6.1.5 Global Investigative Journalism Network

Een bestuurslid maakt deel uit van de stuurgroep van het Global Investigative Journalism Network en onderhoudt het contact met de buitenlandse zusterorganisaties. Het netwerk komt eens in de twee jaar bij elkaar. Deze bijeenkomst valt samen met de Global Investigative Journalism Conference.

6.1.6 Netwerk Computer Assisted Reporting

Een bestuurslid maakt deel uit van het Europese CAR-netwerk. Het netwerk komt jaarlijks bij elkaar. De bijeenkomsten vallen zoveel mogelijk samen met de Global Investigative Journalism Conference.

6.1.7 Scholing en training

De cursussen worden gecoördineerd door een bestuurslid van de VVOJ. Deze bepaalt, samen met een kleine werkgroep Scholing, de onderwerpen van de cursussen, huurt docenten in en zorgt voor de promotie en de werving van cursisten. De stafmedewerker draagt zorg voor de praktische kant van de cursussen (lokalen, apparatuur, deelnemersadministratie en betaling). De cursussen worden gegeven in professionele lesruimtes, voorzien van een internetaansluiting (in verband met CAR-trainingen).

De promotie van de cursussen geschiedt via advertenties, nieuwsbrieven en de website van de VVOJ, de inschrijving van cursisten geschiedt via de website.

In-company trainingen worden gegeven op verzoek van mediaorganisaties. Een coördinator brengt namens de VVOJ vraag en aanbod bij elkaar: hij zoekt een cursus en docent op maat, regelt faciliteiten en onderhoudt de contacten met de afnemers van de trainingen. In de beginfase van deze nieuwe ‘service’ die de VVOJ aan media wil bieden, zal de coördinator een van de bestuursleden zijn. De uren die de coördinator maakt, zullen bezoldigd zijn, en direct uit de middelen deze trainingen verkregen inkomsten vergoed worden. Restopbrengsten van de in-company trainingen vloeien terug in de verenigingskas en komen ten goede aan alle leden.

6.1.8 Publicaties

Het Jaarboek Onderzoeksjournalistiek wordt gemaakt (zowel inhoudelijk als praktisch) door een werkgroep van VVOJ-leden, met een bestuurslid als coördinator. De werkgroep zorgt ook voor de werving van advertenties.

Het bestuur coördineert de eventuele verschijning van rapporten en handboeken. Deze kunnen als afzonderlijk project tot stand komen, dan wel voortvloeien uit initiatieven van (bestuurs)leden.

Vormgeving en drukwerk van alle publicaties worden uitbesteed.

6.1.9 Website

De webmaster is in de afgelopen jaren steeds een bestuurslid geweest. De website heeft een inhoudelijke maar ook ondersteunende en als zodanig steeds verder groeiende rol. Niet alleen het via nieuwsbrieven en berichten op de website werven van deelnemers voor activiteiten,

ook het inschrijven voor bijeenkomsten, het doen van bestellingen en het betalen voor cursussen. De website is een centraal onderdeel van de gemeenschap die de VVOJ is. Met de komst van het kenniscentrum wordt dat alleen nog maar meer het geval. Professionele ondersteuning is noodzakelijk geworden. Door het verkrijgen van een eerste projectfinanciering voor 2007 kan de eerste slag naar die professionalisering gemaakt worden. Voor de jaren erna dient naar verdere structurele steun gezocht te worden. Daarbij blijft onverlet dat de coördinatie en verantwoordelijkheid voor invulling en beheer van de website bij het bestuur blijven berusten.

6.1.10 Journalistieke managers

Coördinatie van activiteiten ten behoeve van journalistieke managers berust momenteel (nog) bij het bestuur. Binnen de werkgroep die de jaarlijkse Conferentie Onderzoeksjournalistiek opzet wordt specifiek aandacht gegeven aan programmaonderdelen t.b.v. managers.

6.1.11 Openbaarheid en toegankelijkheid van informatie

Het lobbywerk dat nodig is om openbaarheid en toegankelijkheid van informatie te bepleiten berust bij het bestuur.

6.1.12 De VVOJ en andere (journalisten)organisaties

Het overleg met andere organisaties over mogelijke samenwerking wordt gedaan door bestuursleden.

6.2 *Overzicht ondersteunende en administratieve taken*

6.2.1 Stafmedewerker

In 2005 heeft de VVOJ dankzij een structurele subsidiebijdrage een parttime stafmedewerker kunnen aannemen (0,5 fte), ter ondersteuning van het vrijwilligerswerk dat door VVOJ-leden wordt gedaan. Zij is een zeer ervaren officemanager, die het stafbureau van de VVOJ bemest. Ze verricht administratieve en boekhoudkundige taken, ondersteunt de vrijwilligers die de VVOJ-prijs, de Cafés, het Jaarboek en de VVOJ-conferenties organiseren. Door het toenemen van het aantal taken (o.a. de uitbreiding van cursusadministratie en de online ledenadministratie) heeft het bestuur in het najaar van 2006 besloten haar werkuren uit te breiden naar 25 per week. De stafmedewerker wordt aangestuurd door de secretaris van het bestuur.

6.2.2 Medewerker kenniscentrum

Met de komst van het kenniscentrum per najaar 2006 ontstaat de behoefte aan professionele ondersteuning voor de webmaster. Er zal een bescheiden redactie opgezet worden (12 werkuren per week, te verdelen over Nederland en Vlaanderen). Deze zal 'gerekruteerd' worden binnen de vereniging. De redactie moet zorgen dat het materiaal in het kenniscentrum wordt aangevuld en geactualiseerd. De medewerker van het kenniscentrum wordt aangestuurd door het bestuur.

7 Kosten van activiteiten en algemene ondersteuning

In dit hoofdstuk wordt per activiteit inzicht gegeven in de kosten en eventuele inkomsten. Het gaat steeds om een prijs per eenheid: per bijeenkomst, per nummer, per training enzovoort. Voor de berekeningen is het prijspeil van 2006 gebruikt en steeds zijn prijzen inclusief BTW genomen, ook daar waar dat niet expliciet staat aangegeven.

7.1 Kosten van afzonderlijke activiteiten

In de onderstaande paragrafen zijn per activiteit begrotingen opgesteld. In die begrotingen is geen rekening gehouden met onvoorziene kosten, prijsstijgingen enzovoort. Deze worden wel meegenomen in de meerjarenbegroting, zie hoofdstuk 8.

7.1.1 Nederlands-Vlaamse Conferentie Onderzoeksjournalistiek

In de berekening van de kosten van de jaarlijkse Nederlands-Vlaamse conferentie onderzoeksjournalistiek zijn we uitgegaan van 200 deelnemers. Dat zijn echter lang niet allemaal betalende deelnemers, omdat aan elke conferentie mensen meewerken die in ruil daarvoor gratis de conferentie mogen bezoeken. Onkosten zoals reis- en verblijfskosten komen (een enkele uitzondering daargelaten) voor rekening van de spreker zelf of diens werkgever. Sprekers krijgen geen honorarium.

Buitenlandse sprekers krijgen ook geen honorarium, maar hun onkosten worden wel vergoed. De inschrijvingskosten voor de conferentie bedragen op dit moment 185 euro per persoon. De feitelijke kosten zijn c.a. €300 per persoon. Dat is een flink verschil, maar we vinden het belangrijk om de inschrijvingskosten laag te houden, zodat ook freelancers en journalisten van kleine media aan de conferentie kunnen deelnemen.

Vorbereiding	Publiciteit, werving, congresmappen, bestuurskosten	6.000
Zaalhuur		10.000
Computerhuur	42 computers met internetverbinding	15.000
Lunches	Vrijdag en zaterdag	7.000
Diner	Vrijdagavond	13.000
Recepties	Vrijdagmiddag en afsluiting	2.500
Buitenlandse gasten	Reiskosten	2.000
	Verblijfskosten	2.500
Sprekers	Reis- en verblijfskosten armlastige sprekers	1.000
Totaal		59.000
Inkomsten	Inschrijvingsgelden (120 betalende deelnemers)	22.200
Tekort		36.800

Om het tekort te dekken hebben we in het verleden hulp gekregen van sponsors en subsidiegevers. Dit waren uitgeverij, redacties, onderwijsinstellingen, fondsen, bedrijven enzovoort. Deze combinatie van financiële steun en hulp 'in natura' (zoals het gratis gebruik kunnen maken van gebouwen, het lenen van computers of een aangeboden receptie) zal ook in de toekomst waar mogelijk gebruikt worden voor het organiseren van deze buitengewoon succesvolle VVOJ-activiteit. Het financieel resultaat kan dan ook per jaar behoorlijk variëren.

7.1.2 VVOJ-café

Jaarlijks zullen er zes VVOJ-café's worden georganiseerd, vier in Nederland, twee in Vlaanderen. De café's zijn gratis toegankelijk voor leden, introducees betalen 5 euro per persoon. We gaan uit van gemiddeld 30 bezoekers per keer, waarvan eenderde introducee.

Zaalhuur		300
Apparatuur	Microfoon	150
Koffie/thee		50
Cadeau spreker		50
Totaal		550
Inkomsten – introducees		50
Tekort		500

Dit bedrag wordt betaald uit de lidgelden.

7.1.3 Werkgroepen naar vakgebied

De Werkgroep Freelancers is sinds najaar 2004 actief. De vereniging reserveert 500 euro per jaar voor bijzondere activiteiten van deze werkgroep. Dit wordt uit de contributie betaald.

7.1.4 VVOJ Prijs voor Onderzoeksjournalistiek

De kosten voor de jaarlijkse prijs voor de onderzoeksjournalistiek bestaan voornamelijk uit prijzengeld. Daarnaast zijn er jurykosten. De kosten worden gefinancierd uit sponsorgelden: hoofdsponsors kunnen zich expliciet verbinden aan de VVOJ Prijs voor Onderzoeksjournalistiek.

Hoofdprijzen		3.000
Aanmoedigingsprijs		750
Oorkonden & objecten	Objecten alleen bij hoofdprijzen	500
Jurykosten	Reis- en verblijfskosten	500
Overige kosten	Werving, kopieën, verzendkosten	500
Totaal/Tekort		5.250

7.1.5 Werkgroep internationalisering

Deze werkgroep leidt momenteel een slapend bestaan. Aan de activiteiten van de werkgroep internationalisering zijn nu dus geen kosten verbonden. Dat kan in de toekomst veranderen, maar dan zal per project financiering gevonden moeten worden binnen de bestaande bronnen.

7.1.6 Global Investigative Journalism Network

De VVOJ wil een vertegenwoordiger naar de tweejaarlijkse bijeenkomst van het Global Investigative Network sturen, die samenvalt met de internationale conferentie onderzoeksjournalistiek. Voorsnog wordt dit door de deelnemer zelf bekostigd. Hiervoor wordt indien mogelijk op den duur een bedrag gereserveerd waarvoor externe financiering gezocht zal moeten worden.

7.1.7 Netwerk Computer Assisted Reporting

De VVOJ wil een vertegenwoordiger naar de jaarlijkse bijeenkomst van het Europese CAR-trainersnetwerk sturen. Deze zal het ene jaar samenvallen met de internationale conferentie onderzoeksjournalistiek, het andere jaar zal het om een aparte bijeenkomst gaan. Voorsnog wordt dit door de deelnemer zelf bekostigd. Hiervoor wordt indien mogelijk op den duur een bedrag gereserveerd waarvoor externe financiering gezocht moet worden.

7.1.8 Scholing en training

Het uitgangspunt van het VVOJ-trainingsprogramma (conservatief ingezet op 10 cursussen per jaar) is dat het op jaarbasis kostendekkend moeten zijn. Dat wil zeggen dat niet elke afzonderlijke cursus kostendekkend hoeft te zijn.

De stafmedewerker neemt deelnemersadministratie en het regelen van locaties en apparatuur op zich. De kosten van apparatuur zijn niet meegenomen in de bepaling van de cursusprijs, omdat de cursussen gegeven worden op twee hogescholen in Nederland en Vlaanderen die ons de apparatuur om niet ter beschikking stellen. Docenten kosten ruim € 95 per uur.

In het onderstaande overzicht zijn we uitgegaan van de kosten van een computertraining, die door de huur van computers duurder is dan een andersoortige training. Omdat we echter de indruk hebben dat er vooral behoefte is aan computercursussen, geeft dit het meest realistische beeld van de kostprijs per cursus. We gaan uit van maximaal 15 deelnemers per cursus.

zaalhuur	incl BTW, koffie/thee	300
apparatuur&internet	computers & internet	0
docent	dag lesgeven + dagdeel voorbereiding, incl BTW	1.100
organisatie/administratie	8 uur, 45 euro per uur	360
werving & readers		290
Totaal		2.050
Inkomsten	10 cursisten à 200 euro (gemiddeld)	2.000
Tekort		50

Bij een cursusprijs van gemiddeld € 200 per dag hebben we 10 cursisten nodig om kostendekkend te kunnen draaien. We voeren deze cursusprijs voorlopig als richtlijn voor alle cursussen. De prijs ligt iets lager dan de cursusprijzen van scholen voor journalistiek, dus onredelijk is hij niet. Om onze leden het voordeel van een lidmaatschap te geven, hanteren we verschillende tarieven voor leden (gemiddeld per cursus 195 euro) en niet-leden (340 euro), uit ervaring blijkt dat het grootste aantal deelnemers uit leden bestaat.

De in-company trainingen vallen onder een ander regime. Voor deze trainingen zal een concurrerend commercieel tarief worden bepaald. Hiervoor wordt geen externe financiering geworven, noch gaan er lidgelden naar toe. Mogelijke meeropbrengsten van de in-company trainingen vloeien wel terug in de kas van de vereniging. De kosten voor de coördinator zullen uit de trainingen zelf gefinancierd moeten worden, zie hiervoor punt 7.2.3.

7.1.9 Publicaties

Zoals eerder aangegeven zijn er bij de VVOJ drie soorten publicaties: rapporten, handboeken en een Jaarboek Onderzoeksjournalistiek. Er zijn inmiddels diverse rapporten verschenen, momenteel wordt alleen het Jaarboek Onderzoeksjournalistiek uitgegeven. Voor rapporten en/of handboeken zal per project financiering gevonden worden.

Voor het Jaarboek Onderzoeksjournalistiek gaan we uit van 210 pagina's en een oplage van 600. De kostprijs is € 18,33 per stuk. Het jaarboek is gratis voor VVOJ-leden.

vormgeving		2.800
druk&bindwerk	600 stuks, 210 pagina's	4.500
Eindredactie	Aantal uren à € 45/uur	4.500
Totaal		11.800
Inkomsten	advertenties, evt. verkoop	2.500
Totaal/Tekort		9.300

Het Jaarboek Onderzoeksjournalistiek wordt uit de lidgelden en een aantal advertenties bekostigd. Het jaarboek wordt vormgegeven in VVOJ-huisstijl. Het samenstellen en redigeren van het jaarboek en het werven van advertenties wordt door vrijwilligers gedaan, dus daaraan zijn geen kosten verbonden. Een eindredacteur ziet toe op de uiteindelijke totstandkoming. Omdat gebleken is dat dit een flinke inspanning vraagt, is sinds 2006 hiervoor een vergoeding vrijgemaakt. Deze moet gedekt worden door externe financiering.

Uit de verkoop van publicaties die in het verleden zijn uitgegeven boeken we jaarlijks een klein bedrag in.

7.1.10 Website

Het ontwikkelwerk dat nodig is voor de uitbouw van de website wordt door vrijwilligers van de vereniging gedaan. Voor eventuele kleine kosten reserveren we 250 euro op jaarbasis en we financieren dit uit de lidgelden.

Voor de medewerker Kenniscentrum wordt projectfinanciering gezocht, zie hiervoor punt 7.2.2. Het eerste jaar zijn de kosten gedekt door een projectsubsidie van onze premium-sponsor.

Onderhoudskosten verbonden aan de website zijn ondergebracht bij punt 7.2.5.

7.1.11 Journalistieke managers

Onderzoek naar managementvraagstukken zal door vrijwilligers van de vereniging worden gedaan. In geval van grote projecten wordt naar projectfinanciering gezocht.

7.1.12 Openbaarheid en toegankelijkheid van informatie

Het lobbywerk zal door bestuursleden worden gedaan. Er is een reis- en verblijfskostenbudget nodig. We houden dat op 100 euro per jaar. Dit moet uit de contributie worden gefinancierd.

7.1.13 De VVOJ en andere (journalisten)organisaties

Overleg met andere (journalisten)organisaties zal door bestuursleden worden gedaan. Er is een reis- en verblijfskostenbudget nodig. We houden dat op 250 euro per jaar. Dit moet uit de lidgelden worden gefinancierd.

7.2 Kosten algemene ondersteuning en administratie

7.2.1 Stafmedewerker

In 2005 heeft de VVOJ dankzij een structurele subsidiebijdrage van de Stichting Democratie en Media voor overheadkosten een part-time stafmedewerker kunnen aannemen (0,5 fte), ter ondersteuning van het vrijwilligerswerk dat door VVOJ-leden wordt gedaan. Zij is een zeer ervaren officemanager, die het stabureau van de VVOJ bemenst. Ze verricht administratieve en boekhoudkundige taken, ondersteunt de vrijwilligers die de VVOJ-prijs, de cafés, het Jaarboek en de VVOJ-conferenties organiseren. In het najaar van 2006 is haar werkweek van 20 uur per week naar 25 uur per week gegaan. Huisvesting en faciliteiten worden door middel van sponsoring in natura door de Hogeschool van Utrecht, vakgroep journalistiek op zich genomen. Het VVOJ stabureau bevindt zich sinds voorjaar 2005 dan ook op de Hogeschool van Utrecht, Padualaan 99, Utrecht.

Bij het vaststellen van dit Werkplan heeft de Stichting Democratie en Media inmiddels toegezegd de komende drie jaar de structurele subsidie voor de VVOJ-overheadkosten,

waaronder de stafmedewerker valt, te continueren en verhogen. Met de Hogeschool van Utrecht is een intentieverklaring afgesloten voor voortgaande ter beschikking stelling van huisvesting en faciliteiten. Deze is slechts per jaar opzegbaar, en voor 2007 reeds toegezegd.

7.2.2 Medewerker kenniscentrum

Voor het actualiseren en uitbouwen van de website tot kenniscentrum zal een kleine redactie worden opgezet. Redacteuren zullen in totaal 12 uur per week nodig hebben. Die 12 uur per week is het eerste jaar als volgt opgebouwd: 8 uur redactiewerk achter de pc, waarin verzamelde informatie wordt vormgegeven en 4 uur interactief werk, zoals het modereren van online discussies. De redacteuren willen we op freelance basis inhuren voor € 40 per uur, een gangbaar freelancetarief. Dat betekent een jaarlijkse kostenpost van € 24.960. Voor het eerste jaar (2007) hebben we inmiddels projectfinanciering gevonden. Voor de navolgende jaren zal opnieuw naar financiering gezocht worden.

7.2.3 Coördinator in-company trainingen

De coördinator in-company trainingen zal zichzelf geheel moeten terugverdienen uit de tarieven die we rekenen voor de trainingen. Per uur wordt een gangbaar freelancetarief gehanteerd.

7.2.4 Bestuurskosten

Bestuursleden voor wie reiskosten bezwaarlijk zijn, kunnen voor het bijwonen van vergaderingen een beroep doen op een reiskostenpotje van 750 euro per jaar. Daarnaast maken bestuursleden kosten voor VVOJ-werkzaamheden. In totaal gaat het om een post van 1.000 euro per jaar. Deze kosten worden uit de lidgelden betaald.

7.2.5 Website

De onderhoudskosten van de website blijven beperkt tot de domeinnamen en de providerkosten. Het gaat om een bedrag van 600 euro per jaar. Daarnaast zijn er kosten om betalingen via de website mogelijk te maken, ca. 400 euro per jaar.

7.3 Inkomsten

7.3.1 Contributie

De contributie voor leden van de vereniging bedraagt 35 euro per jaar. In september 2006 telde de vereniging ongeveer 420 leden. Dit aantal is redelijk stabiel over de afgelopen drie jaar. Er zal, naar onze inschatting hooguit voorzichtige groei plaatsvinden. Voor de berekeningen houden we het aantal hierop.

Dat betekent bij een contributie van 35 euro per jaar dat er jaarlijks 14.700 euro aan lidgeld binnenkomt. Vooralsnog zien we geen contributieverhoging in het verschiet. Mocht er een verhoging nodig zijn, dan zal dit de Algemene Ledenvergadering worden voorgelegd.

7.3.2 Sponsoring

Met behulp van het Werkplan 2004-2006 is het bestuur er in geslaagd een aantal sponsoren voor meerdere jaren aan zich te binden. De belangrijkste is de premium sponsor Stichting Democratie en Media, die de afgelopen jaren de kosten voor de uitbouw van het stabureau op

zich genomen heeft (zie punt 7.2.1.) en ook zal bijdragen aan de uitbouw van het kenniscentrum.

Verder waren diverse (media)bedrijven als hoofdsponsor (NOS Journaal, NRC Handelsblad, NVJ, Hogeschool van Utrecht) of verenigingssponsor (Audax/HP De Tijd, Hogeschool Windesheim, Utrechts Nieuwsblad, Haagsche Courant, Dagblad van het Noorden) aan de VVOJ verbonden. Andere sponsoren droegen bij aan een specifieke activiteit van de vereniging. Zo werd bijvoorbeeld de Global Investigative Journalism Conference gesponsord door o.a. Open Society Institute, the Guardian Foundation, European Journalism Center, Fonds Pascal Decroos, RTL Nieuws. Het Bedrijfsfonds voor de Pers sponsorde diverse publicaties, andere instellingen zoals Roularta Media Group gaven geld of goederen aan de Nederlands-Vlaamse Conferentie Onderzoeksjournalistiek.

Met de start van een nieuwe Werkplan-periode heeft een aantal sponsoren aangegeven de vereniging (soms noodgedwongen i.v.m. opheffen titel) niet meer te kunnen steunen. Andere sponsoren hebben de bijdrage gecontinueerd, en soms uitgebreid.

Dit werkplan zal moeten bijdragen aan het opnieuw werven van een aantal structurele sponsoren. Mocht dat niet lukken, dan zal mogelijk in activiteiten gesneden moeten worden. Het prudente beheer van verenigingsinkomsten zorgt er echter voor dat de VVOJ een voldoende solide financiële grondslag heeft dat in dat onverhoopte geval wel een basiscontinuïteit van de vereniging voor de komende 3-jarige periode gegarandeerd kan worden.

8 Meerjarenbegroting

Om het gehele werkplan te kunnen realiseren is er voor de komende drie jaar tezamen afgerond € 543.000 nodig. Hiervan is € 154.000 inmiddels toegezegd in structurele sponsoring van het stafbureau (salaris, huisvesting, kosten), het kenniscentrum en overige sponsoring. Activiteiten die zichzelf terugverdienen (als ze niet gegeven worden hebben we er ook geen kosten aan) zoals scholing en in-company trainingen beslaan nog eens rond € 65.000.

Aan contributie (geschat aantal leden: 420) verwacht de vereniging de komende drie jaar € 44.100 te ontvangen. Betalende deelnemers aan de Nederlands-Vlaamse Conferentie Onderzoeksjournalistiek brengen nog eens een bedrag van € 66.000 binnen. Verder zijn er nog wat losse inkomstenbronnen als boekenverkoop en advertentieruimte in het jaarboek.

Resteert een tekort van een ruime € 200.000 voor structurele activiteiten als de Nederlands-Vlaamse Conferentie Onderzoeksjournalistiek (per jaar het grootste gedeelte), het Jaarboek en de voortzetting van het Kenniscentrum in 2008 en 2009. Mocht het niet lukken het volledige bedrag olopend van € 40.000 tot € 80.000 per jaar bij elkaar te brengen, dan zullen we prioriteiten moeten stellen. Onvoldoende financiële steun zullen we in eerste instantie met bezuinigingen en het niet-uitvoeren van bepaalde plannen proberen op te vangen.

Overigens geldt voor alle extern te financieren bedragen dat er veel mogelijkheden zijn voor sponsoring in natura en dat er dus niet altijd geld op onze bankrekening hoeft te worden gestort om de activiteiten doorgang te kunnen laten vinden. Te denken valt aan het uitlenen van gebouwen, computers en personeel. Ook hebben we diverse mogelijkheden om iets terug te doen in ruil voor financiële steun (gratis plaatsen op conferenties, korting op trainingsplaatsen of in-company trainingen). Ook kunnen we in de vorm van advisering of gastdocentschappen iets terug doen voor sponsoring. En dan zijn er nog mogelijkheden voor advertenties op de website of in het Jaarboek Onderzoeksjournalistiek.

Hieronder volgt een overzicht van de totale kosten die er met de realisering van dit werkplan zijn gemoeid en van de inkomsten die we kunnen genereren. Het derde schema laat de tekorten zien.

UITGAVEN

Activiteiten	2007	2008	2009	2007-'09
conferentie NL/VL	59.000	59.000	59.000	177.000
VVOJ-café	3.300	3.300	3.300	9.900
wergroepen naar vakgebied	500	500	500	1.500
prijs voor de onderzoeksjournalistiek	5.250	5.250	5.250	15.750
Global Investigative Journalism Network	0	0	0	0
Netwerk Computer Assisted Reporting	0	0	0	0
Scholing en training	20.000	20.000	20.000	60.000
Publicaties: Jaarboek	11.800	11.800	11.800	35.400
Website	250	250	250	750
Lobby openbaarheid & toegankelijkheid	100	100	100	300
Overleg andere organisaties	250	250	250	750
Nieuwe activiteiten	250	1.000	1.500	2.750
Administratie en organisatie				
Stafmedewerker – salaris	30.000	30.000	30.000	90.000
- huisvesting/faciliteiten	7.920	7.920	7.920	23.760
Kenniscentrum medewerker	25.000	25.000	25.000	75.000
Coordinator in-company trainingen	1.000	1.400	1.800	4.200
Bestuurskosten	1.000	1.000	1.000	3.000
Website	1.000	1.000	1.000	3.000
SUBTOTAAL	166.620	167.770	168.670	503.060
Onvoorziene uitgaven 5%	8.331	8.389	8.434	25.153
Prijsstijgingen (3% pj)	4.999	5.033	5.060	15.092
TOTAAL	179.950	181.192	182.164	543.305
TOTAAL (afgerond)	180.000	181.000	182.000	543.000

INKOMSTEN

Activiteiten	2007	2008	2009	2007-'09
conferentie NL/VL	22.000	22.000	22.000	66.000
VVOJ-café	300	300	300	900
wergroepen naar vakgebied	0	0	0	0
prijs voor de onderzoeksjournalistiek (sponsoring)	6.000	0	0	6.000
Global Investigative Journalism Network	0	0	0	0
Netwerk Computer Assisted Reporting	0	0	0	0
Scholing en training	20.000	20.000	20.000	60.000
Publicaties: rapporten, handboeken	500	500	500	1.500
Publicaties: Jaarboek	2.500	2.500	2.500	7.500
Website	0	0	0	0
Lobby openbaarheid & toegankelijkheid	0	0	0	0
Overleg andere organisaties	0	0	0	0
Niet-geoordeelde sponsorinkomsten	9.000	0	0	9.000
Contributie 420 leden	14.700	14.700	14.700	44.100
Nieuwe activiteiten	0	0	0	0
Administratie en organisatie				
Stafmedewerker – salaris (sponsoring)	30.000	30.000	30.000	90.000
- huisvesting/faciliteiten (sponsoring)	7.920	7.920	7.920	23.760
Kenniscentrum medewerker (sponsoring)	25.000	0	0	25.000
Coordinator in-company trainingen	1.000	1.400	1.800	4.200
Bestuurskosten	0	0	0	0
Website	0	0	0	0
TOTAAL	138.920	99.320	99.720	337.960
TOTAAL (afgerond)	139.000	100.000	100.000	338.000

TEKORT

Activiteiten	2007	2008	2009	2007-'09
conferentie NL/ML	37.000	37.000	37.000	111.000
VVOJ-café	3.000	3.000	3.000	9.000
wergroepen naar vakgebied	500	500	500	1.500
prijs voor de onderzoeksjournalistiek	- 750	5.250	5.250	9.750
Global Investigative Journalism Network	0	0	0	0
Netwerk Computer Assisted Reporting	0	0	0	0
Scholing en training	0	0	0	0
Publicaties	- 500	- 500	- 500	- 1.500
Publicaties: Jaarboek	9.300	9.300	9.300	27.900
Website	250	250	250	750
Lobby openbaarheid & toegankelijkheid	100	100	100	300
Overleg andere organisaties	250	250	250	750
Niet-geoormerkte sponsorkomsten	-9.000	0	0	-9.000
Contributie 420 leden	-14.700	-14.700	-14.700	-44.100
Nieuwe activiteiten	250	1.000	1.500	2.750
Administratie en organisatie				
Stafmedewerker	0	0	0	0
Kenniscentrum medewerker	0	25.000	25.000	50.000
Coordinator incompany trainingen	0	0	0	0
Bestuurskosten	1.000	1.000	1.000	3.000
Website	1.000	1.000	1.000	3.000
SUBTOTAAL	27.700	68.450	68.950	165.100
Onvoorziene uitgaven 5%	8.331	8.389	8.434	25.153
Prijsstijgingen (3% pj)	4.999	5.033	5.060	15.092
TOTAAL	41.030	81.872	82.444	205.345
TOTAAL (afgerond)	41.000	82.000	82.000	205.000

Literatuurlijst

Lieven Desmet, Marc Ernst, Bram Vermeer, José van Vonderen, *Onderzoeksjournalistiek in Nederland en Vlaanderen*, Vereniging van Onderzoeksjournalisten, Amsterdam (2002)

Dick van Eijk & Henk van Ess, *Lesmateriaal voor Computer Assisted Reporting*, Vereniging van Onderzoeksjournalisten, Amsterdam (2003)

Dick van Eijk (ed.), Bo G. Andersson, Sarah Cohen, Torbjörn von Krogh, *Investigative Journalism in the US and Sweden*, Vereniging van Onderzoeksjournalisten, Amsterdam (2003)

Dick van Eijk (ed.), *Investigative Journalism in Europe*, Vereniging van Onderzoeksjournalisten, Amsterdam 2005

Werkplan 2004-2006, vastgesteld op 8 november 2003, Vereniging van Onderzoeksjournalisten VVOJ.